

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, pone-
seljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891.
Published by:
Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka popoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Zavednost katoliške duhovščine v Nemčiji

Pariško poročilo chikaškemu Timesu poroča, da je Hitler pred nekaj dnevi zopet ukazal, da nazijska mašina začne s preganjanjem katoliške cerkve v Nemčiji. Poročilo celo pravi, da je Hitler izjavil, da po metodičnem nastopu proti katoliški cerkvi, bo rimski katolicizem izginil v Nemčiji v času štirih mesecev. Drzna napoved, kaj ne.

Kaj je vzrok, da se je ošabni Hitler zopet tako razkačil proti katolištvu v Nemčiji? Vzrok je zelo zanimiv, pa tudi značilen, ki kaže globoko zavednost nemške katoliške duhovščine, kateri nastop ji je v čast in ponos pred vsem svetom. Dne 5. septembra so nemški škofje naročili svoji podrejeni duhovščini, da naj molijo po vseh nemških katoliških cerkvah za pošten in pravičen mir. To pa seveda firerju Hitlerju ni bilo dovolj. Kakor hitro je izvedel, da nemški katoliški duhovniki molijo za pošten in pravičen mir, je naročil svojemu ministru za kulturo Dr. Rustu, da naj zaukaže uradno duhovščini, da naj namen molitve spremeni iz "za pošten in pravičen mir" za "mir zmage". To se pravi, da naj bi molili za zmago Hitlerjeve vojske. Dne 29. septembra so poslali nemški katoliški škofje ministru odgovor, v katerem so enostavno odklonili ministrovo zahtevo.

Ta skupni odgovor nemških katoliških škofov je baje ljuto razjaril nemškega firerja. Po posvetovanju z ministroma Rustom in Rosenbergem je prišla v javnost vest, da so vodilne nazijske glave sklenile brezobzirno preganjanje katoliške cerkve v Nemčiji. Na kak način in kedaj bodo začeli izvajati to preganjanje, se pokaže v kratkem.

Za svetovno javnost je ta dogodek nadvse zanimiv. Saj jasno pokaže, da nemški katoličani, predvsem njihovi voditelji ne soglašajo s Hitlerjem. Kljub temu, da jih to postavlja v veliko nevarnost, ker Hitler je znan, kako zna biti krut v preganjanju onih, ki se slepo ne strinjajo z njim, so nemški škofje toliko junaški, da so javno odklonili zahtevo, da bi molili za zmago Hitlerjevega orožja v vojni, ki jo je on začel proti manjši državi na pravi lopovski način.

Nasprotniki katoliške cerkve, ki tako radi klevetajo o njej, da je na svetu samo zato, da služi kapitalizmu in pa onim, ki zatirajo svobodo in demokracijo, naj bi ta korak nemške katoliške duhovščine vzeli na znanje. Yes, katoliška duhovščina v Nemčiji je bila izmed vseh stanov in razredov doslej edina, ki se je upala zavrniti Hitlerjevo zahtevo, dočim o nemških socialdemokrati, o katerih so naši slovenski socialisti vedeli vedno toliko povedati in jih vedno postavljali za vzore, se nikjer ne pokažejo, ampak so menda vsi pokorno ajnkrali v vojsko na Hitlerjevo povelje, kakor so to hlapčevsko naredili pod kajzerjem v svetovni vojni.

Ampak počakajte, da bo konec vojne in nevarnosti, potem bodo pa zopet odprli svoja usta socialisti in si privsajali kredit za vse. To seveda takrat, ko ne bo nobene nevarnosti.

žavah. Pred dvema mesecema so našli še deset in pol milijonov ljudi brez dela v tej deželi. Zdaj pravijo, da jih je še 9,424,000. Število je še vedno visoko. Za devet milijonov ljudi je treba že precej dela.

Ameriškim jeklarskim magnatom ni prav po volji ne sedanji embargo, ne izvoz orožja, pa jim ni prav po volji niti takozvani "carry and cash" predloga. Jeklarski magnatje želijo kupčevati po širokem svetu, zraven pa želijo, da bi jih Uncle Sam čuval in varoval s svojo mornarico in vojsko koderkoli bi hodili in kupčevali po svetu. Ti fantje zase niso neumni.

Kako bodo oživel Poljsko, kadar jo bodo skušali, je veliko vprašanje. Ako Francija in Anglija zmagata in Hitlerja prisilita, da pobere v zasedenih krajih šila in kopita in odide nazaj za nemške meje, kdo bo potem prisilil Stalina, da stori isto? Brez krvi bo težko kaj? Zraven pa trdijo v Moskvi, da so "odrešili" le "svoje" Bele Ruse, itd. Odkar je posegla Rusija vmes, je vse zelo zamotano.

SLAVNOST KOLUMBOVIH VITEZOV V OMAHI

Omaha, Nebr.

Pretekli torek 17. oktobra zvečer se je vršila v tukajšnjem mestu velika slavnost Kolumbovih viteзов, v počast tukajšnjemu odličnemu advokatu in priljubljenemu voditelju in vitezu poveljniku reda sv. Gregorija Velikega Francesu P. Matthews-u, kateri je bil povzdignjen v velikega viteza reda Kolumbovih viteзов (Supreme Knight of the Knights of Columbus). Zbrali so se prijatelji raznih narodnosti na velikem banketu, da tako počaste slavljenca, ki ga je doletela tako velika čast. Med udeleženci je bil tudi Paul V. McNutt, narodni vodja legijonarjev (American Legion), ki je bil pred kratkim imenovan kot varnostni administrator (federal securities administrator), kateri je zastopal na tem banketu predsednika Roosevelta. Na tem slavnostnem banketu je bil prebrano pismo predsednika Roosevelta, v katerem častita Mr. Matthews-u na časti ki ga je doletela v redu Kolumbovih viteзов. Pismo je na banketu prebral pred vsemi navzočimi governor države Nebraska R. L. Cohan.

Na slavnostnem banketu, ki je bil prirejen v počast omenjenemu novoimenovanemu Velikemu vitezu reda Kolumbovih viteзов Mr. Matthews-u se je zbralo veliko moških in žensk, iz vseh stanov in vseh narodnosti ter raznih ver. Med slavnostnimi govorniki je bil tudi Rt. Rev. James Hugh Ryan, tukajšnji škof, ki je v imenu katoličanov častil Mr. Matthews-u kot dobremu katoličanu, na njegovem visokem imenovanju. Dalje je bil med govorniki višji sodnik Robert G. Simmons član glavnega sodišča države Nebraska, ki je častil slavljenca v imenu vernikov protestantske vere. V imenu židovskih vernikov mu je pa častil Rabbi Frederick Cohn. — Škof Ryan je omenil, da globoka vera in izpolnjevanje njenih zapovedi je napravila Mr. Matthews-a vrednega, da je bil spoznan za tako veliko in častno mesto v redu Kolumbovih viteзов, te velike organizacije, ki ljubi svojo domovino Ameriko. — John W. Delehant iz Beatrice, Nebr., vitez reda Sv. Gregorija in vse življenje velik prijatelj Mr. Matthews-a, je kot stoloravnatelj izvrstno vodil ves program. Udeleženci na tem banketu so bili tudi deželni zastopniki iz Iowa in Kans., ki so zastopli tamošnje viteze reda Kolumbovih viteзов.

Administrator McNutt, glavni govornik, je v svojem govoru omenil da se nasproti Kolumbovim vitezom, čuti počenčenega, ko mu je kot z nekega predpravico, katero upošteva kot Ameriški legijoner dano, da more Kolumbove viteze prištevati k starim, veliko vrednim prijateljem, ki so s svojim obnašanjem vselej pokazali veliko domoljubnost in junaštvo za svojo domovino Ameriko v vseh ozirih. — Dalje je omenil, da je bila organizacija Kolumbovih viteзов ustanovljena v New Haven, Nebraska, samo pet let, predno je bil Mr. Matthews rojen v Albion, Nebr. z malim številom članstva, komaj 11 članov je bilo, ki so se zavezali pomagati drug drugemu in njihovim družinam. Komaj dobrih 50 let je od tega in v tem času se je ta organizacija razrastla in razširila od mesta do mesta, iz države v državo, dokler se ni razširila na celo Unijo. Dalje je še tudi omenil, kako organizacija Kolumbovih viteзов, kot tudi Ameriški legijonarji, vedno stoje na strani za pravice in svobosčine Amerike, naj bo v miru ali vojni. Dotaknil se je tudi sedanjega svetovnega položaja, ko grozi, da bi tudi Ameriko pahnil v vojni metez. Omenil je krutost vojne in potrdil, da naša želja je mir. Mir doma in mir z narodi — to je naš namen in naša molitev. Ničesar ni izgubljenega v miru, vse pa lahko izgubimo v vojni.

Med številnimi brzojavnimi častitkami ki so bile prebrane na slavnostnem banketu so bili brzojavi od nadškofa Joseph F. Rummel iz New Orleans, nekdanjega škofa v Omahi; nadškofa Francis Beckman iz Dubuque škofa L. B. Kucera iz Lincoln; škofa Patrick A. McGovern iz Cheyenne, ki je nekdanj bil v Omahi; Louis Kenedy, predsednik National Council of Catholic Men; governor George A. Wilson iz Iowe; predsednik W. M. Jeffers od Union Pacific; senator E. R. Burke in še več drugih. — Governor Cohan je izrazil svoje častitke v imenu države Nebraska, dočim je župan mesta Omaha Dan Butler, častil v imenu vseh meščanov. — Med slavnostnimi govorniki je bil tudi Rev. Joseph Zuercher, S. J., predsednik Creighton univerze; dalje Anthony Link iz Sidney, Nebraska, deželni kaplan Kolumbovih viteзов in Edward F. Fogarty, Veliki vitez Kolumbovih viteзов in Omaha.

vsaj je bilo v bližini Krškega znamenito rimsko mesto Nevidunum, tik sedanje vasi Drnovo, kjer so izkopali že več rimskih ostankov, posebno še rimskega denarja. Naj pri tej priliki omenim tole: Pred kakimi 50 ali več leti je bil v Leskovcu pri Krškem kaplan Franc Jare, ki je bil kasneje več let župnik na Mirni. Bil je znan numizmatik, ki je imel lepo numizmatično zbirko, v kateri so bili večinoma rimski novci iz Drnovega. Sam mi je pravil, da so mu nosili te rimske novce šolarji med katehetsko uro v šolo. Dobivali so jih doma od starišev, ki so jih našli na polju pri obdelovanju njiv. To zbirko je podaril kasneje, kolikor je je še imel, na mojo prošnjo, škofovim zavodom v St. Vidu nad Ljubljano. Takrat, ko so bili ti zavodi odprti, smo bili 3 kranjski župniki — numizmatiki in sicer razum mene še župnika Jare na Mirni in Janez Šafar v Grahovem. Tema sem bil jaz pisal da naj bi mi trije župniki — numizmatiki podarili svoje numizmatične zbirke zavodom za gimnazijsko numizmatično zbirko, češ naj se te naše zbirke tam hranijo, namesto da bi se po naši smrti morda porazgubile in razmetale. Oba župnika sta bila s tem mojim predlogom zadovoljna in tako imajo omenjeni zavodi danes lepo in zanimivo numizmatično zbirko, večinoma rimskih novcev, in kar je posebno zanimivo, rimskih novcev izkopanih in dobljenih na Kranjskem, ker je bila tudi moja zbirka iz domačega kraja, namreč iz Mokronoga, kjer sem jaz sam izkopal 10. sept. 1. 1879. v Pričinski hosti nad Mokronogom lonec rimskih novcev. Razum rimskih pa je bilo v moji zbirki tudi še nekaj "modernih" denarjev, starih tolarjev, dvajset in drugih različnih denarjev, katere sem nabiral še kot dijak od 1. 1872. dalje. Naj dodam tudi še, da je bil v tej zbirki tudi zlat rimski novc cesarja Anastazija II., ki je vladal v l. 713—716 in ga je našel moj brat l. 1880 pod mokronoškim gradom v potoku kjer so je z otroci igrali. Novci v moji najdbi so bili od 17 rimskih vladarjev in vladaric, ki so vladali v l. 260—285. Naj omenim pa tudi še, da so izkopali drugo leto l. 1880 v okolici Dobriča tudi nekaj rimskih novcev menda okoli 30, pa samo srebrnih. Posrečilo se mi je bilo, da sem od teh tudi jaz enega dobil, ki je zdaj tudi v škof. zavodih. Vse to nam spričuje, kako zanimiva je naša Dolenjska in koliko zgodovinskih spominov še krije.

Ivan Šašelj

Prireditve, ki so oglašane v "Am. Slovincu" so vedno upoševne.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko Radio uro od 9. do 10. ure popoldne na WGES postaji, 1360 kilocycles.

Pozdrav s Cube

Chicago, Ill. — Slovencem po Ameriki dobro poznani in priljubljeni operni pevec Mr. Anton Šubelj, je na uredništvo Amer. Slovence poslal iz Havana na Cubi, kjer se muči z opero, potom lepe razglednice, mnogo pozdravov rojakom in prijateljem. Piše, da je tam prav prijetno. — Mr. Šubelj-nu prav lepa hvala za pozdrave!

Nov grob v Clevelandu

Cleveland, O. — Tukaj je po kratki bolezni preminul rojak Frank Šavel, v starosti 54 let. Doma je bil iz vasi Rudnik pri Kamniku na Gorenjskem in je bival v Ameriki 28 let. Zapušča sedem otrok in brata v New Yorku, v starem kraju pa dva brata, dve sestri in več sorodnikov.

Iz domovine

Cleveland, O. — Pretekli ponedeljek 16. oktobra sta se vrnila iz starega kraja s francoskim parnikom De Grase Mr. in Mrs. Gabriel Rus z Rosewood Ave. Imenovana sta roditelja P. Gabriela Rusa, ki je letos dne 6. avgusta daroval na Bledu na Gorenjskem novo mašo.

Poroka

Cleveland, O. — V cerkvi sv. Neže na Euclid Ave. sta se pred kratkim poročila Mr. Joseph Kralj z East 67th St. in Miss Lillian Dobrava. — Bilo srečno!

Se en grob

Yale, Kans. — Tukaj je umrl nedavno Joseph Demšar, v starosti 62 let. Doma je bil iz Dobrave nad Škofjo Loko na Gorenjskem.

Sneg so dobili

Calumet, Mich. — Kar čez noč je prišla zima v obiske. Ko smo 13. oktobra vstali, nas je že pozdravilo mesto in okolica pokrita z belo snežno odejo. Nekoliko smo bili iznenadeni nad tako zgodnjim ootiskom zime.

Jubilej

Cleveland, O. — Te dni sta tukaj slavila 25 letnico zakonskega življenja Mr. in Mrs. John Jalen z East 76th Street. Prijatelji in družina so jima priredili veselo presenečenje.

Pouk v angleščini

Cleveland, O. — V javni knjižnici na 55. cesti in St. Clair Ave. se daje vsaki ponedeljek, torek, sredo in četrtek od 1 do 3 ure popoldne brezplačen pouk v angleščini. Tudi učne knjige se dobe brezplačno. K pouku lahko pride vsak začetnik, pa tudi tisti, ki že nekoliko znajo angleško, pa se žele v tem še izpopolniti. Prijazna učiteljica bo rada šla vsakemu na roke in pomagala pri učenju.

V senatu in kongresu so te dni grmeli proti predlogi, da se odpokliče embargo, razni možje. Ali so ravnali res po svoji vesti, ali le iz nagiba gotovih političnih nagibov, je težko ugotoviti. V srce ni mogoče videti. Mnoga imena kot Vandenberg, Lindberg, Borah in mnogo sličnih imen pa tudi mnoge pove. Irci so proti odpoklicu iz umrlivega razloga, ker strastno sovražijo Angleže in jim radi tega ne privoščijo niti solca. Drugi mnogi prihajajo iz nemških rodovin, kar zopet pove svoje. Zopet drugi nasprotujejo iz drugih nagibov. Tako imamo vsled tega v Washingtonu cel Babilon. Gotovo pa je, da če totalitarne države v Evropi zmagajo, bodo morale demokratične države ne le samo v Evropi, marveč tudi po drugih kontinentih tako plesati, kakor bo svirala trojica Berlin—Moskva—Rim. Čudna je ta trojica, toda za enkrat obstoji in je treba z njo računati.

Brezposelnost pravijo, da se znižuje v Združenih dr-

TARZAN IN SLONOVI LJUDJE (90)

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Na vzhodu se je pričelo daniti. Sprava se je samo malo svetlikalo, toda kmalu je zasijal dan v vsej svoji krasi. — Bil je zadnji Tarzanovega in Walthorjevega življenja, toda nista se ga austrašila. Ko je bilo sužnjem čas da bi odšli na delo, je Stanley Wood še enkrat prihitel k Tarzanu.

Prišel je, da se še enkrat od njega poslovijo, poslovijo za vedno. Zlastno je gledal Tarzana, ko je ta položil svojo roko na njegovo ramo. "Ne vidim rad da moram reči zlogom, moj prijatelj." Če bi Wood vedel, kako naložekaj je Tarzan rabil besedo "prijatelj" bi se čutil s tem počastnega.

Tarzan je namreč veliko živali imel za svoje prijatelje, toda silno redki so bili med ljudmi. Stanleyeve oči so bile solzne, ko je slišal Tarzana to reči. Obrnil se je za drugimi sužnji, ki so odhajali na delo. Kmalu potem se je začelo zbirati praznično oblačeno vojaštvo na glavni ulici.

Pred veliko palačo se je velika vrsta vojaštva ustavila, da so uredili še zadnje potrebne stvari. V paradi je bilo veliko število slonov, slavnostno okrašenih, ki so potrepižljivo čakali na znamenje odhoda. Iz arene se je oglašal močan slon. "Naš krvnik", se je nasmehnil Tarzan.

POZORI

Pogled na svetlo poteg nastave in imena. Ako ti je naravnost pečeča, obnovi jo in pomagaj listu!

